

Laidiens: 12.04.2002., Nr. 56

Ministru kabineta noteikumi Nr.152

Rīgā 2002.gada 9.aprīlī (prot. Nr.15, 13.§)

Noteikumi par koku ciršanu meža zemēs

Izdoti saskaņā ar Meža likuma 13.pantu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

- 1.1. galvenās cirtes un kopšanas cirtes kritērijus — mežaudzes minimālo un kritisko šķērslaukumu — un to noteikšanas kārtību;
 - 1.2. galvenās cirtes caurmēru un tā noteikšanas kārtību pēc valdošās koku sugas un bonitātes;
 - 1.3. kailcirtes maksimālo platību vai platumu (cirsmas lielākais platums, kas mērīts paralēli cirtes virzienam);
 - 1.4. kārtību mežaudzes atzišanai par neproduktīvu;
 - 1.5. slimību inficēto vai kaitēkļu invadēto koku ciršanas kārtību;
 - 1.6. cirsmu (mežaudzes vai tās daļas, kurās tiek veikta vai plānota koku ciršana) izveidošanas kārtību;
 - 1.7. koku ciršanas kārtību ārkārtas situācijās.
2. Šo noteikumu 1.2.apakšpunkts neattiecas uz koku ciršanu galvenajā cirtē īpaši aizsargājamās dabas teritorijās. Šajās teritorijās, kur tas atļauts, galveno cirti veic, kad mežaudze sasniegusi galvenās cirtes vecumu.

II. Mežaudzes minimālais un kritiskais šķērslaukums un tā noteikšana

3. Mežaudzes minimālo un kritisko šķērslaukumu nosaka tieši vai netieši atkarībā no mežaudzes pirmā stāva (valdaudzes un pārējie mežaudzes koki, kuru augstums nav mazāks par divām trešdaļām no valdaudzes vidējā koku augstuma) augušo koku vidējā augstuma:

- 3.1. tieši — mežaudzēm, kuru pirmā stāva valdošās koku sugas koku vidējais augstums ir 12 metru vai lielāks. Minimālais un kritiskais šķērslaukums kvadrātmetros uz hektāru atkarībā no valdošās koku sugas un koku vidējā augstuma noteikts šo noteikumu 1.pielikumā;

3.2. netieši — mežaudzēm, kuru pirmā stāva valdošās koku sugas koku vidējais augstums ir mazāks par 12 metriem, — pēc mežaudzes pirmā stāva koku skaita. Koku skaits atbilstoši minimālajam un kritiskajam šķērslaukumam atkarībā no valdošās koku sugas un koku vidējā augstuma noteikts šo noteikumu 2.pielikumā.

4. Mežaudzes šķērslaukumu nosaka, izmantojot metodes, kas nodrošina mērīšanas precizitāti ar pieļaujamo kļūdu līdz 10 procentiem.

III. Galvenās cirtes caurmērs un tā noteikšanas kārtība

5. Koku ciršana meža zemēs pēc galvenās cirtes caurmēra ir atļauta pirms galvenās cirtes vecuma sasniegšanas, ja valdošās koku sugas valdaudzes koku (turpmāk — valdaudzes koki) vidējais caurmērs 1,3 metru augstumā virs sakņu kakla (vieta, kur stumbrs pāriet sānsaknēs un sākas tā spējš paplašinājums) ir vienāds ar šo noteikumu 3.pielikumā noteikto galvenās cirtes caurmēru vai lielāks par to. Pārējās mežaudzēs galveno cirti veic, kad mežaudze sasniegusi galvenās cirtes vecumu.

6. Valdošo koku sugu un bonitāti nosaka pēc meža inventarizācijas datiem. Ja mežaudzes sastāva formulā ir divas vai vairākas koku sugas ar vienādiem sastāva koeficientiem, valdošā koku suga ir tā, kurai ir lielāks galvenās cirtes vecums (gados) attiecīgajā bonitātē.

7. Galvenās cirtes caurmēru nosaka šādi:

7.1. atkarībā no attiecīgās mežaudzes platības ierīko noteiktu mērījumu punktu skaitu, kas noteikti šo noteikumu 4.pielikumā;

7.2. mērījumu punktus iepriekš plāno cirsmas skicē tā, lai tie būtu vienmērīgi izvietoti uz mežaudzes garākās diagonāles;

7.3. ja mežaudzei ir neregulāra konfigurācija un nav iespējams novilkt vienu garāko diagonāli, mežaudzi sadala daļās tā, lai katrai daļai atsevišķi varētu novilkt garāko diagonāli, un uz tām izvietotu mērījumu punktus;

7.4. pirms mērījumu punktu ierīkošanas dabā mežaudzes diagonālei un robežām jābūt skaidri redzamām un iezīmētām dabā atbilstoši cirsmas skicei;

7.5. ierīkojot mērījumu punktus, jāseko, lai viena mērījumu punkta uzmērāmie koki netiktu ietverti citā mērījumu punktā;

7.6. ja mērījumu punkts, to ierīkojot dabā, iekrīt mežaudzei neraksturīgā vietā (piemēram, purvs, tērce, lauce, ceļš, treilēšanas un pievešanas ceļš) vai tuvāk par 10 metriem no mežmalas, to ierīko ārpus šīs platības pēc iespējas tuvāk diagonālei;

7.7. katrā mērījumu punktā veic caurmēra uzmērīšanu deviņiem valdaudzes kokiem;

7.8. centra koks atrodas uz diagonāles vai pēc iespējas tuvāk tai, bet pārējie astoņi ir centra kokam tuvāk augošie koki;

7.9. caurmēra mērījumu vietu saskatāmi atzīmē uz koku stumbriem, atšķirīgi atzīmē centra koku;

7.10. galvenās cirtes caurmēru aprēķina kā vidējo aritmētisko vērtību no visiem veiktajiem caurmēra mērījumiem attiecīgajā mežaudzē ar precizitāti līdz vienai zīmei aiz komata.

8. Lai saņemtu apliecinājumu koku ciršanai galvenajā cirtē pēcgalvenās cirtes caurmēra, pieteikumā papildus informācijai, kas noteikta Ministru kabineta 2000.gada 19.decembra noteikumos Nr.434 "Meža valsts reģistra informācijas aprites noteikumi", norāda šādu informāciju:

8.1. valdošās koku sugas bonitāte;

8.2. valdaudzes koku vidējā caurmēra skaitliskā vērtība (centimetros);

8.3. cirsmas skice ar atzīmēto diagonāli (diagonālēm) un uz tās atliktajiem mērījumu punktiem;

8.4. valdaudzes koku caurmēra uzmērīšanas rezultāti.

IV. Kailcirtes maksimālā platība vai platums

9. Atkarībā no meža augšanas apstākļu tipa (meža augšanas apstākļu tips ir mežaudžu sistematizācijas vienība; mežaudzes sistematizē pēc mežaudzes augsnes un mitruma apstākļiem, uzbūves, atjaunošanās gaitas un produktivitātes; viena meža augšanas apstākļu tipa mežaudzēs piemēro vienveidīgus meža apsaimniekošanas principus) nosaka:

9.1. kailcirtes maksimālo platību — šādos meža augšanas apstākļu tipos: silā, mētrājā, lānā, damaksnī, vērī un gāršā;

9.2. kailcirtes maksimālo platumu — pārējos meža augšanas apstākļu tipos.

10. Kailcirtes maksimālo platumu un platību neierobežo, ja kokus cērt Meža likuma 9.panta pirmās daļas 3.punktā noteiktajā kārtībā.

11. Kailcirtes maksimālā platība:

11.1. silā, mētrājā, lānā, damaksnī, vērī un gāršā — pieci hektāri;

11.2. ja silā, mētrājā un lānā atstāj ne mazāk kā četrdesmit priedes sēklinieku uz katru cirsmas platības hektāru, — 10 hektāru.

12. Kailcirtes maksimālais platums:

12.1. purvājā, niedrājā, dumbrājā un lieknā — 50 metru;

12.2. grīnī, slapjajā mētrājā, slapjajā damaksnī, slapjajā vērī, slapjajā gāršā, viršu ārenī, mētru ārenī, šaurlapju ārenī, platlapju ārenī, viršu kūdrenī, mētru kūdrenī, šaurlapju kūdrenī un platlapju kūdrenī — 100 metru.

13. Kailcirtes maksimālais platums nav ierobežots, ja grīnī, slapjajā mētrājā, slapjajā damaksnī, slapjajā vērī, slapjajā gāršā, viršu ārenī, mētru ārenī, šaurlapju ārenī, platlapju ārenī, viršu kūdrenī, mētru kūdrenī, šaurlapju kūdrenī un platlapju kūdrenī kailcirtes platība nepārsniedz divus hektārus.

V. Mežaudzes atzīšana par neproduktīvu

14. Par neproduktīvām mežaudzēm var atzīt: